

М*еја интервју***Б
Е**

ЉУБИША ГЕОРГИЕВСКИ,
ПРЕТСЕДАТЕЛ НА СОБРАНИЕТО НА РМ

ЛЕГАЛЕН И ЛЕГИТИМЕН ДЕМОКРАТСКИ ИНСТИТУ

Љубиша Георгиевски е роден на 30 мај 1937 година во Битола. Дипломира на Академијата за театар, филм, радио и телевизија, група Театар и радио режија, во Белград во 1974 година. Господинот Георгиевски е театарски и филмски режисер, драмски писател и есеист, теоретичар на театарот и професор по Театарска режија и актерска игра на Факултетот за драмски уметности во Скопје. Визитинг професор по онтологија и феноменологија на театар на универзитетите "Southern California" во Лос Анџелес и "University of Teksas at Dallas", САД.

Љубиша Георгиевски е општествен работник, журналист и полиглот. Досега има издадено повеќе од десет книги. Како филмски режисер има режирано четири филмови. Како журналист има напишано повеќе од 200 авторски колумни во дневниот весник "Дневник". Како режисер работи во Лос Анџелес и Далас, во Полска, Романија, Италија, Хрватска, Србија, Бугарија, а неговите текстови и претстави се прикажуваат во Москва, Виена, Париз, Варшава, Будимпешта, Букурешт, Лоѓ, Софија, Белград, Загреб, Трст...

Во 1994 година е претседателски кандидат на ВМРО-ДПМНЕ.

Од 2000 до 2004 година е вонреден и ополномоштен амбасадор на Република Македонија во Република Бугарија. Говори англиски, француски, италијански, руски, бугарски, а се служи и со словенечки, полски, романски јазик.

Моментно ја извршува функцијата претседател на Собранието на РМ.

Претседателе Георгиевски, Собранието на Република Македонија веќе подолг период се наоѓа, благо речено, во перманентна седница. Колку сте задоволен од досегашната работа на пратениците во законодавниот дом и од нивниот однос како професионалци во политиката?

ГЕОРГИЕВСКИ: Според Уставот, Собранието на Р Македонија работи перманентно. Еве неколку квантитативни податоци кои мислам дека добро ја отсликуваат работата на Собранието. Во периодот од 26 јули 2006 г. до 31 мај 2007 година се одржани 46 седници, од кои 12 не се завршени. На овие седници имавме 305 точки на дневен ред, разгледувани се 162 закона од кои 142 се донесени. Понатаму донесени се 58 одлуки, една декларација, а имавме и една интерпелација. Во овој период одржани се 150 пленарни седници со вкупно времетраење од 835 часа. Ова се квантитативни податоци и оставам секој Ваш читател сам да оцени како работи Собранието. Дали јас сум задоволен? Лично мислам дека секогаш може да биде подобро, но притоа секогаш треба да се земат предвид и некои објективни параметри, како што е, на пример, Деловникот, па сè до нашето ниво на политичка култура и разбирањето на самиот институт парламент и парламентаризам.

Претходниот парламентарен состав беше обвинуван за голема неефикасност и неприсуство на пратениците на седниците, заради што се презедоа и некои непопуларни мерки. Дали сега може да се

Разговорот го водеше:
Драги ИВАНОВСКИ

ОЈКОТОТ НА СОБРАНИЕТО ДРАСТИЧЕН, НО СЕПАК

Т

М

еја интервју

ЉУБИША ГЕОРГИЕВСКИ

Гинисовата книга на рекорди. Мислам на оние 2.500 амандмани кои ги поднесе СДСМ и тоа само на еден амандман кој на сегашниот Деловник го даде пратеничката Лилјана Поповска, со кој се предвидува ограничување на времето на говорење на пратениците. Но, и тоа е парламентаризам сфатен на наш фолклорен начин. Притоа сакам нешто друго да истакнам. За да се донесе нов Деловник, барем за ова парламентарно мнозинство, е лесно, има доволно гласови. Сепак, парламентарното мнозинство се определи новиот Деловник да се донесе со голем консензус. За таа цел сега со помош на Националниот демократски институт течат усогласувањата меѓу пратеничките групи и верувам дека ќе донесеме нов Деловник.

Иако се постигна меѓупартиска согласност за итно донесување на законските акти, произлезени од обврските кои ги имаме како држава кандидат за членка на Европската унија, барем засега не се забележуваат поимпресивни резултати во оваа насока. Зошто?

Враќањето на ДУИ во собраниските клупи јас искрено го поздравив. Причината е само една. Ако навистина сакаме да градиме и да развиваме демократско општество, ако сакаме да имаме парламентаризам според европските стандарди, тогаш тоа можеме да го направиме само во Собранието, кое е вистинското место за дијалог и за соочување, па ако сакате и за конфронтација на партиските програми и определби. Односно Собранието е вистинското место за дијалог.

Во периодот од 26 јули 2006 г. до 31 мај 2007 година се одржани 46 седници, од кои 12 не се завршени. На овие седници имавме 305 точки на дневен ред, разгледувани се 162 закона од кои 142 се донесени. Понатаму донесени се 58 одлуки, една декларација, а имавме и една интерпелација. Во овој период одржани се 150 пленарни седници со вкупно времетраење од 835 часа. Ова се квантитативни податоци и оставам секој Ваш читател сам да оцени како работи Собранието.

зборува за одредена квалитетна промена во тој поглед или, пак, сегашниве пратеници и натаму остауваат слика и прилика на меѓупартиските нетрпеливости и интриги?

ГЕОРГИЕВСКИ: Собранието на Р Македонија, како и секој друг парламент во демократските држави, не работи со популарни или непопуларни мерки, туку според Деловникот. Уште во минатиот парламентарен состав беше утврдено дека е потребен нов Деловник, со кој ќе се подобри ефикасноста во работењето на Собранието, а ако сакате и одговорноста на пратениците. Мојот претходник, господинот Љупчо Јордановски, дури ми го остави веќе подготвениот нов Деловник, кој е направен според Деловникот на словенечкиот Парламент. Кога овој текст го ставивме на дневен ред беше дочекан, би рекол на "нож", во смисла дека парламентарното мнозинство сака да ја замолчи опозицијата, дека станува збор за недемократски Деловник и така натаму. Но, само како илустрација, во сите европски парламенти, на пример, има ограничувања во говорењето на пратениците и тие ограничувања, верувајте, се вртат на околу 10-15 минути. Кај нас немаме ограничувања. Понатаму, во словенечкиот Деловник стои дека ако пратеник кој на почетокот на пленарната седница се пријавил како присутен, а во текот на таа седница три пати бил отсутен од салата кога имало гласања, по било кој основ, се смета за неоправдано отсутен. Само да ве потсетам на настанот со кој можеме да конкурираме за влез во

ГЕОРГИЕВСКИ: Што се однесува до таканареченото европско законодавство, тука како Собрание направивме чекор напред. Сите политички партии во Собранието се договорија законите на кои стои знамето на ЕУ да имаат предност и сега засега ова оди добро. Имено, донесени се повеќе од 70 закони.

Дали сметате дека по враќањето на пратениците од ДУИ во собраниските клупи процесот на донесување закони ќе стане поефикасен?

ГЕОРГИЕВСКИ: На почетокот би сакал да истакнам еден принципиелен став. Бојкотот на Собранието навистина е драстичен, но во секој случај легален и легитимен демократски институт.

Одлуката за ова, секоја политичка партија си ја носи самостојно, но и последиците за ова, пред сè, кај своите избирачи, си ги сноси самата.

Враќањето на ДУИ во собраниските клупи јас, навистина искрено, го поздравив. Причината е само една. Ако навистина сакаме да градиме и да развиваме демократско општество, ако сакаме да имаме парламентаризам според европските стандарди, тогаш тоа можеме да го направиме само во Собранието, кое е вистинското место за дијалог и за соочување, па ако сакате и конфронтација на партиските програми и определби. Односно Собранието е вистинското место за дијалог. Патем и нашите пријатели од меѓународната заедница

ова постојано го истакнуваа. Дали сега ќе одиме побрзо со усвојување на законите? Верувам да. Имено, имаме договор европските закони да ги носиме со една веќе договорена динамика. Во исто време со ДУИ е договорена листата на закони кои, исто така, имаат приоритет. Сè ова воспоставува услови процесот на донесување на закони да продолжи во една, како што веќе реков, договорена динамика и во атмосфера на вистински демократски парламентаризам.

Како да се постигне политички консензус во поглед на задачите кои мораме да ги завршиме? Колку партиските интереси ќе продолжат да доминираат во однос на националните и на државните интереси, како што се, на пример, влегувањето во НАТО и во ЕУ?

ГЕОРГИЕВСКИ: И тука би сакал да објаснам некои принципиелни ставови. Ние, како пратеници во Собранието сме избрани на партиските листи и врз конкретни партиски програми. Од тука, нормално е, секоја политичка партија, без разлика дали е позиција или опозиција во Собранието, да ги артикулира и да ги реализира своите програмски и партиски определби. Кај нас веќе од поодамна имаме консензус дека евроатлантските интеграции, односно полноправното членство во ЕУ и во НАТО се приоритет на сите политички партии. Всушност, нема партија во чија програма државниот интерес не е на чело.

Македонското Собрание работи максимално транспарентно, а тоа ни го признаваат нашите европски пријатели. Тоа значи дека граѓаните кои нè избрале и кои ни даваат таква висока поддршка за влез во НАТО и во ЕУ можат добро да видат и да оценат кои политички партии тие процеси ги кочат во име на своите тесни партиски интереси. А, знаете мандатниот период е само 4 години и да не го потценуваме паметот и разумот на нашите избираници.

Уште поважно од ова е фактот дека во Македонија речиси 95 отсто од граѓаните ги поддржуваат овие интегративни процеси. Ваквата висока поддршка од јавноста за секоја релевантна политичка партија треба да биде и нивна обврска. Поаѓајќи од овие факти верувам дека сите политички партии ќе успеат да ги надминат своите тесногради партиски интереси во името на нашата заедничка европска иднина. Како што реков, некои чекори во тој правец веќе се направени (договорот за приоритет на европското законодавство, враќањето на ДУИ итн.).

Тука сакам да истакнам уште една димензија. Македонското Собрание работи максимално транспарентно, а тоа ни го признаваат и нашите европски пријатели. Тоа значи дека граѓаните кои нè избрале и кои ни даваат таква висока поддршка за влез во НАТО и во ЕУ можат добро да видат и да оценат кои политички партии тие процеси ги кочат во име на своите тесни партиски интереси. А, знаете мандатниот период е само 4 години и да не го потценуваме паметот и разумот на нашите избираници.

Какво е Вашето мислење за работа на владината администрација во поглед на подготовката на законските проекти, предлози и измени, кои се потребни за нивно брзо прилагодување кон европската легислатива и од должината на патот на нивното доаѓање пред пратениците во Собранието?

ГЕОРГИЕВСКИ: Секоја Влада сака да направи добар закон. Секако дека треба да се почитуваат советите, кои доаѓаат од Брисел, дека треба да се зајакне капацитетот на државната администрација. А тоа барем во Собранието го правиме преку најразлични "твининг" програми, во кои се вклучени, како јавните службеници, така и пратениците. Овде сакам да истакнам една друга димензија. А тоа е улогата на високообразовните институции, кои преку додипломскиот и постдипломскиот процес на образование треба да продуцираат кадри кои ќе одговорат на предизвиците, кои ги носат процесите на интеграција во евроатлантските структури, односно општата глобализација.

Со оглед на острата конфронтација меѓу власта и опозицијата, дали сметате дека има потреба да се одржи општа седница на Собранието на РМ, на која уште еднаш ќе се прочешлаат задачите кои произлегуваат од обврските кон НАТО и ЕУ? Можеби е потребна нова декларација за уште еднаш да се дефинираат приоритетите?

ГЕОРГИЕВСКИ: Тоа веќе го сторивме. Деновиве беше усвоена Декларација во која јасно се дефинирани задачите и обврските на сите во остварувањето на нашите приоритети за членство во НАТО и во ЕУ.

Во Собранието и натаму има турбуленции во поглед на употребата на албанскиот јазик, кои се резултат на ставовите на пратениците од ДУИ, особено во раководењето со собраниските комисии. Дали ова е разрешено со постојниот Деловник за работа на Собранието и како да се спречат обидите тоа да остане дејурна тема за опозицијата?

ГЕОРГИЕВСКИ: Овој проблем не е од вчера, односно беше присутен и во претходниот парламентарен состав, а присутен е и во овој состав. Од ова јасно произлегува дека со сегашниот Деловник ова тешко ќе можеме да го разрешиме. Тоа е уште една добра причина да донесеме нов Деловник, во кој се понудени решенија и за ова прашање, но во момен-

М

еја интервју

ЉУБИША ГЕОРГИЕВСКИ

тов состојбата е таква како што ја опишавте. Како што реков, се работи на усогласување на ставовите околу новиот Деловник и верувам дека опозицијата веќе ја надминала својата теза дека со новиот Деловник се кратат правата, пред сè, на опозицијата. Знаете, би било политички несмислено да носите Деловник кој ви одговара само додека сте на власт. Парламентаризмот, за разлика од еднопартискиот систем, не ви гарантира ниту четиригодишен мандат, а камоли трајна позиција на власт. Затоа оваа теза на опозицијата не држи вода.

По сè изгледа, Собранието и натаму останува подредено во однос на извршната власт, која нормално се обидува да се наметне над законодавниот дом. Донесувањето на законите понекогаш е поврзано и со претходни постапки кои треба да ги заврши администрацијата, треба навреме да се предложат кандидати за избор на некоја функција и сл. Колку се надминува оваа состојба?

го заменуваат претседателот Црвенковски за време на неговото отсуство од државата...

ГЕОРГИЕВСКИ: И тука сакам да повикам на уставните решенија, односно на правилно читање на Уставот. Имено, во Уставот многу јасно се дефинира кога претседателот на Собранието го заменува претседателот на државата. Така, на пример, кога претседателот на државата е во службена посета надвор од државата не значи дека тој е спречен да ја извршува својата функција, а со тоа сите негови уставни интервенции остануваат во негови раце. Инаку, со претседателот Бранко Црвенковски имаме нормална комуникација.

Во одделни медиуми Ве обвинуваат дека некои предлог-законски акти намерно се одолговлекуваат и не се ставаат во процедура на гласање, како што е популарно наречениот Закон за лустрација. За што се работи?

ГЕОРГИЕВСКИ: Знаете, јас како моја втора професија во биографијата го имам наведено новинарството, па затоа мислам дека не од позиција на спикер, туку како новинар, можам да дадам некои свои видувања. Слободата и професионализмот во новинарството се вредности за кои секогаш сум се заземал и ќе ги бранам од било која позиција. Но, дали е тоа така кај нас. Е, па одговорот можете да го најдете во извештаите на меѓународните организации, пред сè, мислам на "Freedom House". Гледајте, во некои медиуми се пишува

Собранието на Р Македонија има развиено солидна меѓународна активност, која не се сведува на некаков парламентарен туризам туку на многу сериозни работи. Само да потсетам, неодамна бевме домаќини на конференцијата на комисиите за одбрана на државите од Јадранската повелба, пред тоа на КОСАП итн. Покрај мултилатералната имаме развиено и добра билатерална соработка, во која секако е и соработката со парламентите на соседните држави.

ГЕОРГИЕВСКИ: Не би се согласил со Вашата претпоставка дека Собранието е подредено на извршната власт. Уставот на Р Македонија многу јасно го дефинира овој однос, односно гарантира независност на сите три гранки на власта. Верувајте, а тоа може да се види преку следењето на пленарните седници или работата на комисиите, поднесените амандмани, па ако сакате и пратеничките прашања, дека парламентарното мнозинство во овој парламентарен состав е далеку од обична гласачка машина. И сега повторно морам да се вратам на новиот Деловник. Со него се предвидуваат решенија кои, исто така, ја зацврстуваат независноста на Собранието токму во процесот на донесувањето на законите, но за опозицијата барем досега беше поважно дали говорот на пратениците ќе се ограничи на 15-20 минути или ќе можат да зборуваат колку што сакаат.

дека "спикерот во Парламентот ќе гради апартмани", па дека сум ставил рампа на манифестацијата "Отворените денови на Собранието", а ете и дека некои законски акти ги чувам во фиока и не ги ставам во процедура. Ако ова не е тенденциозно тогаш е израз на непознавање на работата на Собранието, затоа ваквите написи не сакам да ги коментирам.

Дали по договорот меѓу премиерот Никола Груевски и ДУИ ќе можеме да очекуваме и побрзо донесување закони за кои е потребно т.н. Бадентерово мнозинство?

ГЕОРГИЕВСКИ: Па, на ова прашање делумно веќе одговорив. Враќањето на ДУИ во Собранието секако квалитетно ќе влијае, а со тоа се подразбира и на донесувањето на законите за кое е потребно Бадентерово мнозинство.

Како се остварува меѓународната соработка на Собранието на Македонија и дали можеби се воспоставени контакти и со соодветните институции во сосед-

Како ја остварувате соработката со претседателот на државава, Бранко Црвенковски, со оглед на упатеноста на одржување контакти, средби и договори кои произлегуваат од уставните одредби. Всушност, Вие

Се работи на усогласување на ставовите околу новиот Деловник и верувам дека опозицијата веќе ја надминала својата теза дека со новиот Деловник се кратат правата, пред сè, на опозицијата. Знаете, би било политички несмислено да носите Деловник кој ви одговара само додека сте на власт. Парламентаризмот, за разлика од еднопартискиот систем, не ви гарантира ниту четиригодишен мандат, а камоли трајна позиција на власт. Затоа оваа теза на опозицијата не држи вода.

ните земји, на пример, со Грција. Инаку, грчки европратеници често пати доаѓаат во РМ и тоа е мошне позитивно, барем засега не се забележани некои нивни екстремни изјави и ставови и покрај нивните фрустрации околу нашето уставно име...

ГЕОРГИЕВСКИ: Неодамна бев во Братислава на Конференција на претседатели на парламенти на државите-членки на ЕУ, на која бевме поканети државите кандидатки (Македонија, Хрватска и Турција). На Конференцијата посебно беше истакната улогата на таканаречената парламентарна дипломатија, особено кога станува збор за иднината на ЕУ.

Само да потсетам дека неодамна во Рим, каде ја предводев државната делегација по повод манифестацијата "Македонија во чест на Св. Кирил" имав средба со Неговата Светост Папата Бенедикт XVI, како и со највисоките претставници на Ватикан, но и со претседателот на италијанскиот Парламент, господинот Бертино. Во мај бев домаќин на претседателот на Парламентот на Кралството Шведска, господин Пер Вестерберг и така натаму. Во декември минатата година бев избран за претседател на СЛЛФ за Европа, а претседавањето ќе го преземам од 1 јули оваа година. Станува збор за невладина организација во која членуваат претседатели на законодавните домови од САД и од Европа.

Инаку, Собранието на Република Македонија има развиено солидна меѓународна активност, која не се сведува на некаков парламентарен туризам, туку на многу сериозни работи. Само да потсетам дека неодамна бевме домаќини на Конференцијата на комисиите за одбрана на државите од Јадранската повелба, пред тоа на КОСАП и така натаму.

Покрај мултилатералната имаме развиено и добра билатерална соработка, во која секако е и соработката со парламентите на соседните држави. Што се однесува на соседна Грција, вие ги знаете нашите ставови и позиции и тука немам што да додадам. Верувам дека во рамките на преговорите кои се водат во ОН ќе се најде решение за овој ирационален спор со името, а Собранието преку својата меѓународна активност, досега а верувам и во иднина, добро ќе ги презентира и ќе ги брани нашите принципиелни ставови околу уставното име.